

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranna.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY ÓSMY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południu.

PRENUMERATA.
Kurjera Warszawskiego wraz z dodatkiem porannym: w Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75.
Za odnośnienie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5.
Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.
Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.
Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.
Dzie: Cyrylla Biskupa.
Wtorek: 7-miu Braci Męcz.
Środa: Sabiny Wdowy.
Czwartek: Jana Gwalberta Op.

OGŁOSZENIA.
Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.
Nekrologia: za jeden wiersz 15 kop.
Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petytowy albo jego miejsce, pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop.
Małe ogłoszenia: za jeden wyraz po 2 kop. każdy raz.
Nadesłane: za jeden wiersz garmontowy rs. 1.
Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Rajchmana i Frenclera ul. Senatorska 26.
Piątek: Małgorzaty P. M.
Sobota: Bonawentury Bisk.
Niedziela: Henryka W. Ces.
Poniedz. N. M. P. Szkaplerzeń

Wschód słońca o godzinie 3 minut 47.	Wschód księżycy o godzinie 4 minut 4 r.
Zachód 8 " 21.	Zachód 8 " 23 w.
Długość dnia godzin 16 " 34.	Wysokość wody na Wiśle st. 3 c. 2.
Ubyło 0 " 9.	Dziś o godzinie 2-ej po południu ciepła 14° R.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: plac Teatralny nr 9. — Telefon Redakcji nr 126. — Telefon Administr. 111

KALENDARZ

Miła słowiańskie: Dziś Strachoty, jutro Radziwoja.
Zgromadzenia: Sesja zgromadzenia siodlarzy. (Mieszkanie starszego, Krak.-Przedm.—7 wieczorem.)
Wystawy: Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych. (Krak.-Przedm. № 15 — od 10-ej rano do 6-ej po południu.) — Salon artystyczny wspólni malarzy i rzeźbiarzy warszawskich. (Plac Teatralny № 7 — od 10-ej rano do 6-ej wieczorem.) — Wystawa obrazów Krywulca. (Hotel Europejski — od 10-ej rano do 6-ej po południu.)
Teatra: Letni: dziś „Mieszczanie na prowincji”, jutro „Romeo i Julia” (ostatni występ gościny panny Anny Sofriti); — Nowy: dziś „Córka pani Angót”, jutro „Przygody posłubne rezerwisty”. (8 wieczorem.)
Teatrzyki: Woda w il: dziś „Dzisiejsza Warszawa”, — Alhambra: dziś „Podróż po Warszawie”; — Bellevue: dziś „Dziedzictwo orłów”. (8 wieczorem.)
Ogród zoologiczny: ulica Bagatela. (Otwarty codziennie od 10-ej rano do wieczora.)

— W dniu jutrzejszym, o godz. 9-ej zrana, w kościele św. Ducha (po-paulińskim) przed ołtarzem N. Marii Panny Częstochowskiej i ku Jej czci odprawiona będzie solenna wotywa.
— Jutro, o godz. 10-ej rano, w kościele św. Franciszka Serafińskiego (po-franciszkańskim) odprawiona będzie przed ołtarzem św. Antoniego Padewskiego i ku Jego czci solenna wotywa z wystawieniem N. Sakramentu.
— W dniu jutrzejszym w kościele św. Krzyża odprawiana będzie pierwsza nowenna do św. Wincentego Paulo, założyciela zgromadzeń księży misjonarzy i sióstr miłosierdzia, oraz domów przytułków dla dzieci. Przez dni dziewięć, t. j. do dnia uroczystości, w dniu 19-ym b. m. przypadającej, codziennie, o godz. 8-ej rano, przed ołtarzem tego świętego, odprawiać się będą

solenne wotywy z wystawieniem relikwii świętego, w dniu zaś samej uroczystości odprawione zostanie całodzienne nabożeństwo odpustowe z wystawieniem N. Sakramentu, kazaniami rano i po południu, oraz nie-szporami.
— Jutrzejszymi nie-szporami w kościele św. Kazimierza (panien sakramentek) rozpoczyna się całodzienne nabożeństwo odpustowe z powodu pamiątki przeniesienia relikwii św. Benedykta.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

W miarę tego, jak zbliża się termin podróży cesarza Wilhelma nad Nową, mnoży się archiwum domysłów i kombinacji dziennikarskich nad jej znaczeniem.
Jeżeli cesarz Wilhelm — powiada *Nowoje wremia* — postanowił uczynić krok, który dowiodłby ja sno całemu światu, że pragnie wskrzesić dawne przyjacielskie stosunki z Rosją, to nikt wprawdzie nie odmówi doniosłości tego postanowienia, nie należy zapominać wszelako, że w świecie politycznym, a zwłaszcza w Niemczech, gdzie ks. Bismark stoi u steru nawy, osobiste pobudki monarchy nie są czynnikami rozstrzygającym. Ks. Bismark postara się o to z pewnością, aby z obecnych wypadków wysnuć jaknajwiększą korzyść dla Niemiec. Skorzysta on zapewne z tej okoliczności, aby zachęcić Rosję do ponownego nawiązania starganych nici trójcesarskiego przymierza (?), coby równało się wyrzeczeniu się przez Rosję swobody akcji. Rosja pragnie szczerze żyć z Niemcami, nie tylko w pokoju, lecz nawet w przyjaźni; nie może wszelako nadal z równą, jak dotąd, wyrozumiałością zrękać

się swoich praw, ani przyjmować niewygodnych i ograniczających ją warunków.
Nowosti nie oczekują również od zjazdu ważnych zmian w politycznym położeniu Europy. Na pokojowe zamiary Niemiec musi Rosja dać pokojową odpowiedź; równocześnie wszelako podobnie, jak Niemcy, musi podnosić i rozwijać swą siłę zbrojną i swoje przymierza, aby — jeżeli nie uda się skleić pokoju — wystąpić skutecznie w obronie nieetykalności swych granic, budzących pożądlivość niektórych sąsiadów.
Monachijska *Allgemeine Ztg.* powraca raz jeszcze do sprawy, poruszonej przez *Norddeutsche allgemeine Zeitung* w polemicznej przeciw nam wyprawie, a mianowicie przeciw insynuacji, jakoby cesarz Fryderyk „nie pozostawił żadnej pod tym względem wątpliwości, że nie byłby przyjmował korony, gdyby uchodziło za rzecz pewną, że cierpi na raka”. Poważny organ południowo-niemiecki zapewnia, że poszukiwania, podjęte skutkiem tej insynuacji *Nordd. allg. Ztg.* w sferach dworskich i pułkowych, które otaczały zgasłego cesarza, stwierdziły w sposób niezawodny, że nigdy i pod żadnym warunkiem podobnego zdania nie objawił. Zdanie takie mogłoby wyjść z ust cesarza w okresie czasu pomiędzy jego podróżą do Toblach; a powrotem z San-Remo do Berlina; pierwiej, ani potem nie miało racji bytu. Nie doszukano się wszakże ani jednej osobistości, do której cesarz wyraziłby się w podobny sposób, a szukano starannie, bo z bardzo wysokiego rozkazu.
Przy całej zresztą czci dla cesarza Wilhelma I-go — kończy *Allgemeine Ztg.* — niepodobna nie zaprzeczyć, że w kilku ostatnich latach jego panowa

Epopeja pracy.

I.

Zarzuć mi może, przeczytawszy tytuł epopei, której chcę mówić: „Józef Ignacy Kraszewski — zarys biograficzno-literacki, skreślił Piotr Chmielowski”, *) że dzieło uczonego krytyka, pełnemu mozołu i dziejopisarskiej pamięci, nadaje miano, klamiące tym cechem prozaicznym?
Nie będziesz miał słusności: historia, choćby najsuchsza, człowieka, co przez lat sześćdziesiąt blisko nie wypuszczał pióra z dłoni jest nawskróś poematem, a bohater jej najzupełniej godzien stać obok osławionych rycerzów siły fizycznej i walczności.
Co on zdziałal i ile przeżył, czyż nie najlepiej świadczy dziwny fakt, że daleki jeszcze od grobowej deski, już był przedmiotem dokładnego obrachunku współczesnych, już zasługi jego tysiącrotnie ważyły się na szalach krytyki, a ledwie oczy zamknął, sędziowie wyrok zawczasu przygotowany ogłaszają światu? Długą i zmuzną trzeba przebyć pielgrzymkę, ażeby dać możność i czas napisania o sobie jeszcze za życia pięciuset z górą stron, aż biograf, dr. Chmielowski, tłumaczyć się musi z tego pozornego pośpiechu.
Ale wielkie zadanie ułożenia podobnego eposu do wdzięcznych bynajmniej nie należy. Jego autor zawczasu rzec się musi widoków powiedzenia czegoś zasadniczo-nowego społeczeństwu, które z nim na równi było tyle lat widzem i świadkiem działalności opiewanej i wszystkie jej sprężyny, cechy i wpływy ocenić mogło o tyle o ile.
To też książka Chmielowskiego nie może ani prostaować tak bardzo poglądów, będących w obiegu, ani rzucać na szanowny cień zmarłego nowych promieni psychologicznego światła, raczej zbiera ona

w całokształt i sprawdza raz jeszcze na faktach te uczucia i pojęcia, jakie twórczość i żywot Kraszewskiego budziły w narodzie. Powiadam: sprawdza, nasze bowiem sądy i poglądy, oparte na kilku lub choćby kilkunastu powieściach jego, istoty rzeczy nie znają, nie są ugruntowane jak się należy; wiemy częstokroć, że słuszne, ale wiemy instynktownie i pragniemy potwierdzenia.
W tym całokształcie można rozróżnić trzy pierwiastki, splatające się zresztą w jeden, w każdym lepszym życiorysie: biografję, charakterystykę oblicza duchowego i ocenę w ścisłym znaczeniu wyrazu. Dwa ostatnie nowsza krytyka coraz słabiej rozdziela, albo raczej coraz więcej właściwą krytykę rozpata w wizerunku. Czytelnik nie ma sobie tedy narzucanego z góry dekretu: „zły” lub „dobry”.
Chmielowski zostawia zupełnie tę swobodę osobistego zdania. Gdy mówi o Kraszewskim, że podobny był do przeciętnego typu polaka ukształconego — wolno każdemu zachwycać się tem podobieństwem lub rozczarowywać, ale trzeba uznać przedewszystkiem rzeźbę postaci przedmiotową. Sam zresztą Kraszewski oceniał siebie chętniej ze stanowiska psychologicznego, niż krytycznego. „Wiecznie słysząc narzekania na niepoprawność, na pośpiech, próbowałem inaczej pracować niż dotąd: poprawiać, gładzić itp. Cóż wynikło? Wynikło to, że to, com poprawiał, było niechybnie zepsute. Może być, że innym służy metoda, która mnie na nic się nie zdała; pozwalam na to, że wszystko, co piszę jest niewykończony, ale inaczej być nie może. *Wyjść nikt z swej natury, z warunków swego bytu nie potrafi.*” A więc nie mierzył swej wartości, jeno objaśniał swoje rysy znamienne.
Gdy Chmielowski, szukając w bohaterze swym „namiętności zasadniczej, z którejby można było wyjaśnić wszystkie objawy twórczości, znajduje ją w niepowstrzymanym pociągu do pisania, wtedy kreśli jedną z wielkich linii charakterystyki, która wprawdzie nie starczy za cały kontur, ale cząstkę daje, a zarazem zwalnia od obowiązku wyznaczania zbyt dokładnie szczebla w drabiance panteonu naro-

dowego. Drugą taką linią ma być wyznaczenie samego powieściopisarza, że w nieśmiertelność literacką nie wierzy, a o sławę niewiele stoi, że jedynym jego dążeniem obudzenie ruchu umysłowego w ojczyźnie, a jedyną analizą — sława pobudziela. „Pieki on chleb razowy dni powszednich, jak sam o sobie powiedział na jubileuszu, ażeby nim nakarmić rzesze zgłodniałe, potrzebujące pokrzepienia wśród nader smutnych, przygnębiających stosunków.”
Kraszewski miał prawo tak mówić i w rzeczy samej, ogarnawszy okiem pięćdziesiąt lat literackiego zawodu, nie mógł nie dostrzedz przedewszystkiem tej swojej zasługi. Chmielowski mu ją też przyznaje chętnie. Ale czy owa ambicja pobudziela była istotną, stałą dźwignią, a chociażby tylko głównym, podstawowym motorem tego, niczem niezmęczonego umysłu? Czy to była także jedna z cech jego organizacji duchowej?
Wbrew Chmielowskiemu ośmielę się wątpić i... rozłączyć ją z portretu. Stanowi ona najważniejszą pozycję w ogólnym bilansie jego na literaturę i inteligencję wpływu — ale chyba nie świadomą żądę, skłonność rdzenną, takiej up. siły, jak potrzeba bezustannego suwania piórem po papierze. Dla krytyka, pragnącego wydać sąd umiarkowany, a w każdym razie wyminąć pewne trudności i drażliwości wygodnie przytoczyć słowa samego artysty i pod nimi się podpisać. Tak czyni dr. Chmielowski — ale ten sam dr. Chmielowski zebrał w dziele swem nieprzebrany stos dowodów, że Kraszewskim rozmaitemi czasami rozmaite powodowały motywy — bardzo często — słabostki, bezustanna dezercja z jednego obozu do drugiego, jakiś dziwny oportunizm, niemożliwy wcale do połączenia z tak głęboką i dojrzałą ideą, jak idea wyrwania ogółu ze śpiączki i gwałtowności, w które raz po raz zapadał.
Postęp — to życie; cofanie się — to śmierć; gdy publicysta gardłuje za wskrzeszeniem wieków przebrzmiałych z krzywdą dla nowszych — tem samem gardłuje przeciw życiu, czynowi, ruchowi, a więc nie pobudzieliem się staje, a aspiazem.
Takiem chwil, niestety, w działalności Kraszew-

*) Kraków, 1888.

nia bywały dłuższe okresy czasu, w których pamięć i umysłowa poczytalność starca ani w porównaniu iść nie mogły z bezwzględnością i ani na chwilę nie zamężoną trzeźwością duchową cesarza Fryderyka. To zaś jest rzeczą pewną: poczucie obowiązku i bezinteresowność szlachetnego męczennika na tronie były tak wielkie, że nie zawahałby się on być ani przez chwilę z wyznaczeniem reencji, gdyby czuł się niezdolnym do sprawowania rządów. Sam już ten fakt, że jej nie zażądał, stwierdza kategorycznie, że potrzebną nie była. Po cóż więc—zapytuje *Allgemeine Ztg.*—wyprawiać takie orgje nad cichą mogiłą człowieka, który już nie należy do świata?

Sprawa rozwodu króla Milana serbskiego z królową Natalją zwraca na siebie baczną uwagę świata politycznego; przyszłe jej perypetje mogłyby bowiem doprowadzić do poważnych wstrząśnień w Serbji, a nawet podminować dynastję Obrenowiczów, której przedstawiciel dzisiejszy nie dość szczęśliwym był na polach bitew. Król Milan, który przejęty jest dzisiaj nie dającym się zlagodzić uczuciem wstrętu moralnego do królowej Natalji, pragnął koniecznie rozwodu. Podobno wpływem metropolity zarówno, jak Garaszana i Mijatowicza powiodło się nakłonić króla do zamknięcia tego kroku zbyt surowości i poprzestania na separacji — pod pewnymi wszelako warunkami. Warunki te z najlepszymi intencjami nadania łagodniejszego toku drażliwej sprawie powiódł do Wiesbadenu biskup Niszu, Dymitr, osobisty przyjaciel i mąż zaufania królowej. Chodzi o to, aby nakłonić ją do zwrotu syna i złożenia deklaracji, że przez pewien okres czasu (np. dziesięcioletni) nie zechce wracać do Serbji.

Król Milan pojął pannę Natalję Keczko za małżonkę w r. 1875-ym; w rok potem urodził się dzisiejszy następca tronu, książę Aleksander, a niebawem urwał się dalszy węzeł stosunków małżeńskich. Królowa utrzymywała, że stan jej zdrowia zmusza ją do rezerwy, początkowo bardzo niepożądanego dla króla. Pozostawiając na boku tę stronę kwestji, która usuwa się z pod dyskusji publicznej, poprzestać musimy na stwierdzeniu niezmiernie dających się wygładzić kontrastów politycznej natury, jakie dzieliły małżonków i z rozwojem niezadowolnienia domowego potęgowały się z każdym rokiem. Król zarzuca królowej, że prowadzi politykę na własną rękę, protegowala mężów stanu i dyplomatów, których usuwał ze sfery swej łaski, utrzymywała rząd kamaryli dworskiej, krzyżując częstokroć akcję urzędową gabinetu i widoki polityczne króla.

Po klęsce serbskiej w r. 1885-ym Milan, zniechęcony do siebie i świata, z dymiących ruin Pirotu zatelegrafował w przystępie silniejszego rozdrażnie-

nia do królowej, że postanowił abdykować. Zamiast wyrazów ubolewania, starających się odwieść go od powziętego dorywczo postanowienia, nadeszła od królowej odpowiedź uwiadamiająca go, że poczyniła już kroki—celem utworzenia reencji! Od-tąd wszystkie nici związku moralnego pomiędzy królem i królową zerwały się bezpowrotnie.

Królowa nie omieszkała przy każdej sposobności darzyć króla przymówkami, które ranily go, jak ukłucie szpilki. Oto np. jeden fakeik z tysiąca. Król wydawał obiad na cześć posła włoskiego, barona Galvagnii. Po prawicy królewskiej siedziała żona attaché wojskowego przy poselstwie austro-węgierskiem, majora Deskowicza, do której król zwrócony opowiadał, że wychowanie odebrał w Paryżu.

— Weale tego nie poznać po tobie — zauważyła głośno królowa, wywołując przykrą nad wyraz pauzę w ogólnej rozmowie.

Takich faktów kronika dworu serbskiego zapisuje sporo. Jasne, że w tych warunkach niepodobna było używać wzajemnie praw stołu i łoża.

Br. Z.

Szkoły realne.

Oddawna zapowiadana reforma szkół realnych wchodzi zatem w życie z początkiem roku szkolnego 1888/89. Publikacje rządowe ogłosiły właśnie przepisy, które obowiązywać zaczęły od wspomnianego terminu.

Podajemy je poniżej w zestawieniu z dawną organizacją szkół realnych.

Nowe szkoły, podobnie, jak dawne, posiadać będą sześć klas normalnych wraz z klasą wstępną oraz dodatkową, z kursem przygotowawczym do wyższych zakładów specjalnych.

Do klasy wstępnej ściągają się ogłoszone niedawno przepisy, a mianowicie: klasa wstępna korzysta z funduszy rządowych tam tylko, gdzie językiem ludności nie jest język ruski, w innych miejscowościach winna być utrzymywana kosztem funduszy miejscowych.

Podobnie, jak dotychczas, kurs szkół realnych, począwszy od klasy V-ej, dzieli się na zasadniczy i handlowy, stosownie do wymagań miejscowych. W ten sposób klasy V i VI mogą posiadać po dwa oddziały.

Ważnym jest następujący punkt nowych przepisów: „Szkoły realne, utrzymywane przez ziemstwa, towarzystwa, miasta i osoby prywatne, lecz z dyrektorem, inspektorem i kompletem nauczycieli z ramienia ministerjum, korzystają z wszelkich praw

i przywilejów zakładów naukowych rządowych tej kategorii. Wszelkie inne zakłady, obsługiwane przez skład nauczycieli itd. mianowanych przez utrzymujących szkołę, pozostają nadal na dotychczasowym stanowisku szkół prywatnych.”

Punkt ten, jakkolwiek z poważnymi restrykcjami, daje możność osobom prywatnym i miastom do brania inicjatywy w otwieraniu nowych szkół realnych.

Przedmioty wykładane w szkołach realnych pozostają te same, a mianowicie: religja, język ruski, niemiecki i jeszcze jeden cudzoziemski (francuski, angielski, włoski lub nowogrecki), geografia, historia, matematyka, fizyka, nauki przyrodnicze, rysunki ręczne i techniczne, kaligrafja i buchalterja.

Do szkół realnych przyjmowane będą dzieci wszelkiego stanu. Punkt ten przepisów zdaje się wskazywać na różnicę szkół realnych i gimnazjów, gdzie na mocy szesnastoczynnych rozporządzeń zaprowadzono ograniczenia co do przyjmowania uczniów. Ograniczenia te nie ściągają się tedy do szkół realnych. Szkoły, utrzymywane przez osoby prywatne, mogą, według żądania, za zgodą ministerjum zaprowadzać pewne ograniczenia.

Wymagania od kandydatów do klasy wstępnej są następujące: Kandydat nie powinien mieć mniej niż 8 i nie więcej niż 10 lat wieku; powinien umieć główne modlitwy, umieć czytać i pisać po rusku, liczyć do 1,000 i robić pierwsze dwa działania w tym zakresie. Od kandydatów do kl. I-ej wymagany jest wiek od 10—13 lat; umiejętność płynnego czytania po rusku i dyktanda bez przekręcania słów, oraz czytania po starsłowińsku; znajomość czterech działań arytmetycznych.

Dzieci, którym brakuje 6 miesięcy do najniższej z wymaganych normy wieku, mogą być dopuszczane do egzaminu.

Wysokość opłaty od uczniów oznacza rada pedagogiczna szkoły w porozumieniu z ministerjum oświaty.

Uczniowie, którzy pozostają w tej samej klasie w ciągu dwóch lat bez widocznych postępów, winni być wydaleny ze szkoły. Przepis ten zresztą obowiązuje i teraz.

Szkoła realna może wydawać uczniom, którzy ukończyli 4 klasy, świadectwa, dające im prawa na równi z kończącymi szkoły powiatowe.

Uczniowie, kończący całkowity kurs szkoły wraz z klasą dodatkową, mogą wstępować do wyższych zakładów specjalnych, po złożeniu tylko egzaminu próbnego. Co do służby wojskowej, korzystają oni z przywilejów zakładów naukowych pierwszych dwóch kategorii.

P. minister oświaty ma prawo na początku roku szkolnego 1888/89-go w tych szkołach, gdzie istnieje

skiego nie brakło. Pierwsza, jedna z najwytyczniejszych, gdy się sprzymierzył z Henrykiem Rzewuskim i Michałem Grabowskim. A najlepiej określa ją sam krytyk słowami: „Można więc było poczytywać K. za *scistego* sprzymierzeńca *reakcji* arystokratyczno-katolickiej”. „Gdyby związek ten, do którego przylączył się naturalnie wydawca *Tygodnika* (petersburskiego) potrwał był długo, mógłby być silnie *zaciężny* na rozwoju idei wolnomyślnych”. Było to zatem „koło zachowawcze, a poczciwi i *wsteczne*”.

Później znowu w „Tomku Prawdziem” znakomity ten pisarz po wielu życzliwych uśmiechach do myśli swobodniejszej robi *salto mortale* na stronę poglądów zupełnie ciasnych; wyciąga rękę do tego samego *Tygodnika*, z którym rozszedł się był ostro i... zaczyna krucjatę przeciw godłom, których sam do niedawna bronił, nie żarliwie wprawdzie ale chętnie. Aż wywołało to w stronnictwie postępowem oburzenie, któremu wyraz dosadnie dała Zofja Klimaska w liście p. t. „Efekt hubińskiej krytyki”...

Możnaby podobnych zwrotów zebrać sporą wiązkę. Chmielowski, pojmuje całą ich charakterystyczną doniosłość, notuje skrętnie. Wypada z nich, że zmarły nie kroczył prostym gościńcem danej szkoły społecznej, politycznej lub choćby artystycznej, ale zyzakowato rzucał się to na prawo, to na lewo. Bardzo powoli i bardzo stopniowo załomy tej drogi zbliżały się ku sobie, wytwarzając coś w rodzaju złotego środka. Pośrednikiem między nimi była wielka religijność Kraszewskiego, uczucie szanowne, dalekie od fanatyzmu, dalej gorące zamilowanie swojszczyzny, wreszcie etyczne tło charakteru; one to głównie sprawiły ową pobłażliwość i uznanie dla wszelkiej pracy sumiennej i patriotycznej, niezależnie od tego, pod jakim występowała sztandarem.

W końcu siódmego dziesięciolecia, wobec gospodarki stańczyków w Galicji, nawet gołębia cierpliwość Kraszewskiego wyczerpała się. Jest to może najpiękniejsza, najbardziej jasna i jedyna doba w życiu jego, kiedy stanowczo karci ultramontanizm, i ufność swoją przenosi od arystokracji ku sta-

nowi średniemu, lub kiedy w r. 1874-ym szczerozłotemi słowy miłości dziękuje młodej prasie za Album pamiątkowe.

Wobec tego zdawałoby się, że jest racja upatrywać w działalności nieboszczyka powolne, ale niezawodne odechylanie się ku widnokręgom szerszym i swobodniejszym.

Sądzą, że „starzy” nie mają się czego martwić, a „młodzi”—radować. Kraszewski tyle razy w życiu swem się nawracał na to czy owo wyznanie wiary, że, według wszelkiego prawdopodobieństwa, gdyby dni jego męczeskie i sławne potrwały dłużej, przeciągnąłby się i dłużej szereg zwykłych poetom metamorfaz. Na co ta owa zażarta szermierka o jego duszę? Czyż beletrystyka koniecznie musi mieć wyraźne barwy, tak jak publicystyka?

Wielkie ryzyko, twierdzić, że poeta lub powieściopisarz stoi po nad wymaganiami, jakie stawia się całkiem prozaicznym kierownikom opinji; że wolno nie żądać od niego wyrazistych drogowskazów. Przeciwnie, wiele pisarzy przyświecają swym ludom na wiele pokoleń, są oni wieszczami, prorokami, mistrzami wreszcie! Ideały, ukryte pod szatą wrzaskomego objętywizmu epopei w „Panu Tadeuszu” i dziś i jutro i długo jeszcze służyć będą, mogły za katechizm narodowy. Apostołem, też choć innej barwy, jest Krasiński. Ale tak bywa jeno z genjuszami... Umysły średnie, talenta, choćby światła i ogromem wiedzy sterczące nad całą współczesnością, zwykle, zamiast przewodniczyć, są tylko tłumów wiernymi i biernymi rzecznikami, wyobraźniacielami.

Najczęściej dola poety lub beletrysty taką tylko bywa. Była ona udziałem Kraszewskiego. Jak cały jego rodzaj, zaprzedał się on przedewszystkiem muzom, zaś ani aniołom ani szatanom cyrografu nie podpisywał i to jego ceny bynajmniej nie umniejsza.

Wiktor Hugo w przedmowie do „Cromwella” czy też „Hernaniego” tłumaczy się ze swej niezmienności i usprawiedliwia ją tem, że, zamiast wspinać się do coraz wyższych szczytów i bogactw, jak np. be-dnarz warszawek Ney, po tej samej pochyłości sta-

czał się; z arystokraty i monarchisty stawał się druhem ludu i konstytucji.

Tem samem poniekąd miałby prawo pysznić się Kraszewski, ale najlepiej, zdaje się, unięwinia obu fakt, że dusza poety, jak

„...masz niestała kameleona
W to się przebarwia, w co zapatrzona;
Tak oko fioletu żądnie spojiera
Tam, gdzie błękitna gwiazd atmosfera,
Aż się zaleje błękitem, jak ona.”

Kraszewski odegrał u nas rolę bardzo zbliżoną do roli Wiktora Hugo we Francji.

Że jednak literatura polska nie mogła nigdy pozwolić sobie na takie zbytki i zabawki, jak sztuka dla czystej sztuki, albo jak powieść dla czystej psychologii u Balzaca i nowszych realistów, więc i natura Kraszewskiego wyrwała się z malarsko-poetyckiej kontemplacji, ażeby przysłuchiwać się pulsowi życia narodowego; na równi z prostymi malarzami brał do rąk kielnię i koło gmachu publicznego pracował. Pracował przytem za stu, ale bądźco-bądź pracował głównie wyobraźnią zmienną, bogatą i ruchliwą, jak sama rzeczywistość, uczuciem i nerwami nadzwyczaj wrażliwymi.

Gdy ujrzał lenistwo wśród szlachty—chłostał je, gdy widział obojętność dla spraw ducha—opłakiwał los niezrozumianego poety; napotkawszy brudny, pieniężny materializm—wysztychał go; spotkał się z typem dodatnim magnata—uczynił go bohaterem powieściowego panegiriku; patrzył na niekczemość żydów—biczował ich; zaproszono go do stęrowania pismem, mającym uspołeczniać żydów—zachęcony równa ich z innymi obywatelami kraju. Po szale romantycznym dopomina się gwałtownie o tendencję, bo tam go uniosły własne bóle, tu porwał interes narodowy. Dziś rozmarzony i rozidealizowany piętnuje skupczenie szlachty, jutro w nie-bogłosey woła o przemysł i handel. Olsniony historją ojezystą, rzuca rękawicę zachodowi, potem przyjrawszy mu się własnymi oczami, każe brać z niego przykład i t. d. i t. d.

(D. n.)

Cezary Jałenta.

ją w klasie dodatkowej oddziały: zasadniczy i techniczny, znieść ten ostatni, a tam, gdzie istnieją oddziały mechaniczny i chemiczny, dać pierwszeństwo mechanicznemu.

Przepisy powyższe, które, jak widzimy, nie wiele zmieniają dawną organizację szkół realnych, zatwierdzone zostały w d. 21-ym czerwca r. b.

K. W.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— *Petersb. w ied.* donoszą, iż ministerjum dóbr państwa w porozumieniu z ministerjum finansów opracowało projekt, dotyczący się zorganizowania stacji dla badania wyrobów wełnianych. Z początku stacje te nie będą miały charakteru instytucyj przymusowych, i fabrykantom pozostawione będzie do woli korzystanie z ich pomocy w oznaczaniu wartości i dobroci produktu. Stacje, wszelkie zbadane przez siebie wyroby, znaczyć będą stemplem.

— *Now. wr.* donosi, iż z Wesenberga, w gub. estlandzkiej, pośpiesznie wysyłają obecnie izraelitów, nie mających prawa zamieszkiwać w tem mieście.

— W *Zbiorze praw* wydrukowane zostało postanowienie o wyjęciu z liczby sum specjalnych kapitału, wynoszącego 11,377 rs., złożonego przez szlachtę wileńską, w celu zabezpieczenia dymisjonowanych żołnierzy, byłych włóścian z posiadłości szlacheckich gub. wileńskiej.

— *Kraj* dowiaduje się, iż przy rozszerzeniu działalności banku włościańskiego na Królestwo Polskie, pożyczki na kupno gruntów będą udzielane tylko chłopom, osobiście truduącym się rolnictwem. Z pomocy jednak bankowej nie będą mogli korzystać żydzi rolnicy, władający ziemią nawet na mocy ukazu nadawczego, a przez to dopuszczeni do przywilejów stanu włościańskiego, i koloniści zagraniczni, chociażby przyjęli ruskie poddaństwo i stosownie do art. 9-go prawa cywilnego z r. 1825-go zaliczeni do narodowości polskiej. Połączone departamenta rady państwa rozstrzygnęły także kwestję, o ile bank włościański w niektórych miejscowościach Królestwa winien się rządzić odrębnymi przepisami i działać w widokach rządu. W tym względzie zdecydowanem zostało, iż bank nie rozwiąże kwestyj, nie wchodzących w zakres jego bezpośredniej działalności, jako instytucji finansowej. Ze względu jednak, iż w niektórych powiatach gub. siedleckiej i lubelskiej parcelacja większej własności mogłaby spowodować znaczny napływ ludności inowierczej, co nie leży w zamiarach rządu, rada państwa, przychyliając się do żądania warszawskiego generał-gubernatora, postanowiła, aby kandydaci do pożyczek bankowych w całym kraju uzyskiwali od komisarzy włościańskich świadectwa kwalifikacyjne, wydawane na mocy specjalnych instrukcyj Naczelnika kraju.

— Departament lekarski zabronił przywozu z zagranicy gotowych lekarstw, znanych pod nazwą „Antivenereo” i „Febbrifugo”.

— Z Łodzi donoszą o krążącej w tamtejszych sferach przemysłowych pogłosce, jakoby Bank handlowy w Warszawie miał założyć filję w Łodzi. *Gaz. Łosow.* pogłosce tej kategorycznie zaprzecza.

— Nowe Towarzystwo akcyjne fabryki cukru „Lesmierz” zawiadamia, iż zostało ukonstytuowane. Kapitał akcyjny wynosi 1,200,000 rs. Zarząd stanowią pp. Edward Herbst, Karol Scheibler, Edward Lilpop, W. Boetticher i (dyrektor-zarządzający) Karol Deike. Zastępcami są pp. Kazimierz Mejsner i Emil Werner.

— Rektyfikacja warszawska, urządzona przez warszawskie Towarzystwo oczyszczania i sprzedawczy spirytusu, z dniem dzisiejszym wchodzi w życie, dziś bowiem pierwszy raz ogłasza swoją cenę za okowitę, którą w odnośnej rubryce zamieszczamy.

— W instytucie położniczym przy klinice uniwersytetu warszawskiego dokonywana jest obecnie coroczna restauracja wewnętrzna. Odnowienie sal odbywa się kolejno, aby nie zamykać zakładu dla chorych.

— Posadę starszego ogrodnika Łazienek, na miejsce p. Waniaska, przeniesionego do Spawy, od dnia 13-go b. m. obejmuje p. Klauzen, obecny inspektor ogrodu pomologicznego, na stanowisko zaś ostatniego, jako p. o. zamianowano p. Aleksandra Girdwojnia, dotychczasowego pomocnika inspektora i b. profesora b. szkoły ogrodniczej.

— W dniu wczorajszym wyjechał na kurację do Karolowych Warów ks. kanonik Wład. Knapinski.

— Jeszcze o ordynacji. W dniu wczorajszym, jakśmy to już donosili, odbyła się w kościele ewangelicko-reformowanym

przy ulicy Leszno ordynacja nowego pastora, ks. Władysława Semadeniego.

Młody duchowny, urodzony w r. 1866-ym, ukończył studia teologiczne w Królewcu, jako stypendysta synodu wileńskiego i tam właściwie powinna się była odbyć ordynacja.

Z uwagi jednak na szczupłą ilość duchownych w Królestwie, synod wileński zezwolił na objęcie przez nowego pastora jednej z parafij tutejszych i z mocy tej uchwały, na zasadzie delegacji seniora wileńskiego, dokonał ordynacji ks. superintendent Diehl.

Akt wyświęcenia, który poprzedził zwykłe nabożeństwo niedzielne, odbył się przyjętym zwyczajem.

Naprzód przemówił do nowego kandydata na duchownego ks. pastor Diehl, wskazując mu nowe jego zadanie i środki, jakimi do celu zdążyć powinien, poczem przemówili pastory Szefer i Jelen.

Następnie młody teolog złożył przyrzeczenie postępowania podług nauki ewangelicznej i po skończonej ceremonji wypowiedział do słuchaczy pierwsze swe kazanie na temat, jakim kaznodzieja być powinien.

Smiało i barwnie wygłoszona mowa wróży niezłą siłę w nowym duchownym.

Akt ordynacji odbył się wobec licznej rzeszy wyznawców i sporej gromadki ciekawych.

Jako szczególgi charakterystyczne notujemy, że ostatnia uroczystość ordynacji odbywała się jeszcze w starym kościele przy ulicy Leszno przed 15-tu laty.

— Z teatru i muzyki.

* Jutro w teatrze Letnim opera Gounoda „Romeo i Julja”, a w teatrze Nowym wodewil „Przygody posłubne rezerwisty”.

* Panna Soffriti zakończy jutrzejszym występem w „Romeo i Julji” sympatyczną gościnę swoją na tutejszej scenie.

* W teatrze Letnim przygotowują na niedzielę „Króla Leara” Szekspira.

* W rozdanej do nauki jednoaktowej komedji Marjana Gawalewicza „Guzik” grać będą p. Ludowa i p. Ładnowski.

„Guzik” wprowadzony zostanie w sezonie bieżącym na repertuar teatru Letniego.

* P. Władysław Seideman udaje się przy końcu bieżącego tygodnia za trzymiesięcznym urlopem za granicę.

W tym samym czasie p. Chodakowski korzystać zacznie z dwumiesięcznego urlopu.

* Układy między dyrekcją naszych teatrów a p. Władysławem Millerem zostały pomyślnie ukończone.

Znakomity basista gościć ma na scenie warszawskiej przez dwa miesiące.

— Z teatryków.

W teatryku „Belle-Vue” odbyła się wczoraj pierwsza w tym sezonie premjera, o której warto kilka słów napisać.

Pan A. Staszczuk, autor „Nocy Świętojańskiej”, wystawił tam obraz sceniczny w 4-ach aktach ze śpiewami p. n. „Dziedzictwo orłów”.

Dumny tytuł, może zadumny na nienową treść, pominiawszy jej znaczenie alegoryczne.

Dziedzictwem owych orłów ma być majątek Stanisława Zatowskiego, szlachcica, który, jak wielu innych, oddał dziedzictwo ojców przez lekkomyślność na pastwę Niemca i Żyda.

Zatowski umiera po zajęciu majątku przez nowych właścicieli, córka zaś jego, szlachetna Wanda, opiera się skutecznie usiłowaniom Lubeńskiego, który pragnie ją dla siebie pozyskać.

Obraz kończy się powrotem majątku do Zatowskich, gdyż wykazało się, że nowy właściciel doszedł do niego na drodze nieprawnej; oszustwo wykrył Tadeusz, syn lokaja Kajetana.

Historja stara i znana; znana zarówno w życiu, jak na scenie.

Takich Zatowskich widzieliśmy już cały legion. Istota utworu, której się zaledwo można domyśleć, bo ją autor starannie ukrył, podniosłaby znaczenie obrazu, gdyby występowała nieco wyraźniej.

Są w obrazie p. Staszczuka błyski prawdziwego a szlachetnego talentu, są niektóre sceny i niektóre zwroty, dla których warto zobaczyć owe „Orłów dziedzictwo”.

Sztukę wystawił teatryk „Belle-Vue” starannie. Z pomiędzy wykonawców należy wyróżnić pp. Królikowskich i Czeremużyńskiego.

Ostatni zwłaszcza odtworzył bardzo dobrze rolę wiecznie pijanego chłopca, Łykantego.

Licznie zebrana publiczność oklaskiwała autora szczerze.

— Zebranie koleżeńskie.

W r. 1878-ym ówczesni abiturjenci gimnazjum siedleckiego w liczbie siedmiu rozpięchli się

w świat, naznaczając sobie spotkanie po latach dziesięciu.

Z uwagi na niewielką liczbę „dojrzałych” zaproszono również na projektowane podówczas zebranie kilkunastu innych młodszych i starszych kolegów.

Termin do odnowienia stosunków i wspólnej pogawędki oznaczono na dzień 24-ty czerwca r. b., i rzeczywiście w dniu oznaczonym w t. zw. parku aleksandryjskim zebrała się gromadka kolegów, pomiędzy którymi znalazło się czterech tylko z listy ówczesnej, pięciu zaś z grona zaproszonych.

Po pierwszym przywitaniu nastąpiło wspólne śniadanie i wizyty u kilku z najbardziej lubianych nauczycieli, następnie zbiorowe fotografowanie się z prefektem gimnazjum siedleckiego na czele i obiad składkowy.

Ciekawym i charakterystycznym epizodem w tej uczcie koleżeńkiej było zdanie sprawy przez każdego z uczestników zebrania z przebytych przez lat dziesięć kolei.

Oryginalna ta spowiedz, nawiasem mówiąc, obfitsza w czarne niż jasne barwy, dała zarazem sposobność do poznania usposobień i charakterów tych ludzi, co rozeszli się dziećmi, a spotkali nanowo mężami, jedni z dawnymi różowemi marzeniami, których nie rozwił dostatek i powodzenie, drudzy z chmurą na czole i zwątpieniem w sercu, wywołanem twardą pracą i walką o chleb powszedni.

Opowiedzenie swych losów i trosk miało jeszcze i inny zbawienny skutek: silniejsi duchem natchnęli odwagą słabszych, nie jeden pogląd poddano krytyce, wreszcie postanowiono przyjść w pomoc tym z pomiędzy nieobecnych, którym tylko niedostatek nie pozwolił wziąć udziału w uroczystości.

Zjazd zakończył się wśród najserdeczniejszych pożegnań.

Nowe zebranie nastąpi za lat pięć w d. 29 czerwca 1893 r. w Warszawie.

— Konkurs pływacki.

Zapowiedziany na dzień wczorajszy konkurs pływacki ze szkoły p. Stanisława Majewskiego, z przyczyn nadmiernego oziębienia się wody i niedostatecznie ciepłego powietrza, odłożony został do przyszłej niedzieli na godzinę 1-szą z południa.

Warunki konkursu pozostają niezmiennione.

— Przeprowadzka.

Fizjognomja miasta przedstawia dziś niezwykle widok.

Co krok spotyka się wozy wyladowane do wierzchu sprzętami na jrozmaitszego rodzaju lub tragarzy przenoszonych te sprzęty.

Wozy i nosze mijają się, a nawet potracają, wywołując dobitne przekleństwa furmanów i tragarzy. To zwykła doroczna przeprowadzka świętojańska.

Na tej rumacji przedsiębiorcy wozów, posłańcy, tragarze, wyrobniacy i stróże zarobią sporo grosza i okres obecny zaś stanowi dla nich prawdziwe żniwo.

W tym roku przeprowadzka wypadła dość drogo, a wielu ojców rodzin biegnie od rana, napróżno poszukując furmanek albo tragarzy.

Złodzieje suną się też po ulicach w nadziei łatwego obłowu, gdyż najczęściej zdarza się według przysłowia, że „co z woza spadło, to przepadło”...

W ogóle dzień dzisiejszy wyplaszca z kieszeni przeprowadzających się lokatorów z górą 10,000 rs., obliczając, iż tylko 15,000 rodzin podlega rumacji i wydając na nią przecięciowo 10 rs.

Każdy jednak mniema, że mu w nowem mieszkaniu będzie lepiej.

Życzymy spełnienia tych nadziei...

— Kradzieże.

W dniu wczorajszym pod nr. 9-ym na ul. Przejazd otworzono wytrychem drzwi mieszkania Neumana, z którego złodzieje skradli garderobę i rozmaite przedmioty, wartości kilkusset rubli.

W kościele św. Krzyża podczas nabożeństwa p. Janowi Szczyplińskiemu skradziono zegarek złoty, oraz pugilares, zawierający 600 rs. w gotówce.

Pan S. kradzież zaraz zauważył i popędził za wychodzącym złodziejem, który pugilares rzucił, lecz z zegarkiem zdołał uknąć bezkarnie.

No Wołowej pod nrem 254-ym M. Worsonowi skradziono z mieszkania dwa kandelabry srebrne.

— Z ulicy.

W dniu wczorajszym na Nowolipin, około domu nr. 46-go koñ fabrykanta Blucha, pozostawiony bez dozoru, rozbiegał się i przewrócił 9-letnią Natalję Iwanow.

Biedne dziecko poniosło bolesne obrażenia, na całym ciele.

— Nieostrożna jazda.

Wczoraj, około godziny 3-iej po południu, na ulicy Brackiej, na dorożkę nr. 1086, wiozącą dwie osoby na kolej, najeżdżała w całym pędzie bryczka dwukonna.

Stareie było tak silne, iż oba konie u dorożki przewróciły się, a jeden z nich odniósł kilka większych pokaleczeń.

Dorożkarz i pasażerowie wyszli z tej przygody cało, lecz ci ostatni musieli się przesiąść.

Wina starcia leży po stronie woźnicy bryczki, który jechał nieostrożnie i nie trzymał się prawej strony.

Sprawca wypadku i poszkodowany udali się do cyrkuła dla spisania protokołu.

= Najechania.

W dniu wczorajszym na rogu Bednarskiej i Sowiej Józef Kiljan, woźnica furgonu, przejechał inżyniera. Witolda von Prejssa, który uległ bolesnemu obrażeniu nogi.

Na Czerniakowskiej wóz piwowski przejechał trzyletniego Antoniego Grochowskiego.

Małec poniósł niebezpieczne obrażenia na całem ciele i w stanie bezprzytomnym został odniesiony do mieszkania rodziców pod nr. 49-ty na tejże ulicy.

Na Nalewkach Zofja Paluszkiewiczowa została dyszlem wozu roboczego zraniona w głowę.

Wreszcie na Nowolipkach Wincenty Klupiński, powożący ekipażem prywatnym, przejechał dwoje dzieci: Aleksandra Wykusa i Jadwiga Białecką.

Chłopiec złamał rękę i zranił się w prawą skroń, dziewczynka zaś boleśnie się potłukła.

= Krwawe zajście.

Nocy dzisiejszej, w bawarji pod nr. 28-ym na Smoczej pokłócili się, a następnie pobili Mikołaj Gacki i Karol Majewski.

Ten ostatni uległ w walce, otrzymawszy dwie ciężkie rany w głowę.

Majewskiego, po przyprowadzeniu do zmysłów, odwieziono do szpitala.

= Wściekły pies.

Dzisiaj rano na Krakowskim-Przedmieściu ukazał się wściekły pies, przed którym uciekali strwożeni przechodnie.

Na szczęście, lubo pies się rzucał, nikt nie został pokąsany, a straszne zwierzę zabił szabłą policjant Botrow.

= Pokasanie.

Nocy dzisiejszej na ulicy Łuckiej dozorca policyjny Ząpolski, obchodząc w charakterze patrolującego swoją dzielnicę, został napadnięty przez dużego psa tak niespodzianie, iż nie mógł się bronić.

Brytan pokąsał boleśnie Ząpolskiego, którego po udzieleniu doraźnej pomocy lekarskiej odwieziono do szpitala Dzieciątka Jezus.

Psa oddano do rewizji weterynaryjnej, celem przekonania się, czy nie był wściekły.

= Nagła śmierć.

W dniu wczorajszym, około godz. 8-iej wieczorem, Antoni Fajersztajn, powróciwszy do domu pod nr. 9-ty na Smocza, w czasie ożywionej rozmowy upadł i nagłe życie zakończył. Przyczyna nagłej śmierci nie jest wiadomą.

= Alarm.

Dzisiaj rano, o godzinie wpół do 12-iej, zaalarmowano straż ogniową wiadomością, iż pali się w stronie rogatek wolskich.

Dwa oddziały straży wyruszyły z koszar, lecz niabawem wróciły.

Okazało się, iż ogień wszczął się w jednym z odległych wiatraków, który spłonął do szczytu.

GROŹNY POŻAR.

Nocy dzisiejszej wynikł jeden z tych pożarów, które zagrażają nie tylko mieniu, ale i życiu mieszkańców.

Katastrofa ogniowa na Pańskiej przypomina początkiem swym podobną klęskę z przed kilku lat na Łuckiej, gdzie kilkunastu ludzi zginęło w ogniu.

Tu jednak szybki a energiczny ratunek zapobiegł ogromnemu nieszczęściu i wyznać trzeba, że dawno już nie było pożaru, w którymby straż ogniowa dała dowody takiego poświęcenia i umiejętności w spełnieniu włożonych na nią obowiązków.

Łuna pożarna ukazała się nad posesją p. Brylskiego pod nr. 95-ym na Pańskiej około godziny wpół do 2-iej w nocy.

Ogień wynikł w frontowym drewnianym budynku, zajęтым na stajnie i wozownie dorożkarza Pękackiego, a następnie przeniół się na drewniane budynki w przyległych dwóch posesjach, nr. 93 p. Bieniaka i nr. 97, przytykających do drewnianych mieszkalnych domków w podwórzach.

Gdy straż nadbiegła, cały front posesji nr. 95 był już objęty płomieniem, a od silnego gorąca zaczynały się zajmować również trzypiętrowe murywane oficyny.

Z oficyn tych dały się słyszeć rozpaczliwe wołania ludzi, wzywających ratunku.

Jedno tylko wyjście z powyższych oficyn, zajęte ogniem, nie dozwalało wydstać się mieszkańcom, a brak dostępu tamował wszelki ratunek.

Skierowano więc w jeden punkt węże pożarne i po zużyciu kilkunastu beczek wody zalano sam środek wejścia, poczem natychmiast strażacy rzucili się na oficynę.

Zniesiono drabiny ratunkowe, od tyłu zaś wybito mur dla dostania się do środka.

Teraz rozpoczęły się straszne sceny.

Wśród dwóch słupów ognia i walących się ścian płonących budynków strażacy wynosili omdlałe matki i ich drobne dzieci.

Zważywszy na kłęby dymu i gorąco, grożące uduszeniem, łatwo pojąć, jak ratunek był utrudniony.

Około 40-tu osób zdołano przecieżyć ocalić przed niezawodną śmiercią.

Kobiety i dzieci wynoszono omdlane.

Lekarze miejscy oraz lokatorzy innych domów, cała bowiem dzielnica zbudziła się ze snu, trzęźwili na poły uduszonych dymem.

Strażacy, zajęci wynoszeniem mieszkańców, lubo

zahartowani mdleli z gorąca, to też zlewano ich co chwila strumieniami wody.

Jeden z nich, podoficer Mikołajewski, spadłszy z drabiny pod wpływem odurzenia dymem, ciężko się zranił w głowę i został w stanie bezprzytomnym odwieziony do szpitala.

W ratowaniu ludzi dzielny przykład i zachętę strażakom dawał brandmajster oddziału ratuszowego, p. Skowronski.

Niemniej odznaczył się feldfelbel Ruścicki, który swe poświęcenie przypłacił ciężką raną.

Z pośród innych strażaków, narażających w tym zagrożonym punkcie swe życie, wymienić jeszcze należy: Arciszewskiego, Bielowskiego i feldfelbla Sawickiego.

Z pośród lokatorów uratowanych z płonącej oficyny, wielu rozchorowało się, kilka osób poniosło dotkliwe szwanki, lecz nikt życia nie postradał.

Ogólny kierunek nad działaniem wszystkich oddziałów straży objął nowy naczelnik, pułkownik Curikow.

Na miejsce pożaru przybyli również: p. o. oberpolimajstra, pułkownik, fligiel-adjutant Kleigels, oraz jego pomocnik, jenerał-major Polenow.

W ciągu 2-ech godzin ogień opanowano, a o 7-iej rano zupełnie stłumiono.

Szkody, zrządzone przez pożar, są następujące:

Pod nr. 95-ym dwie stajnie, wozownie i facjaty trzech oficyn spalily się, dolne zaś mieszkania zostały zalane wodą.

Pod nr. 93-im parterowy drewniany domek i część dachu na poprzecznej oficynie spłonęły.

Pod nr. 97-ym dwa drewniane domki uległy w części spaleni, w części rozebraniu.

Na przyległym mrowanym śpichrzu p. Felca, pod nr. 4-ym od placu Witkowskiego, dla przecięcia komunikacji zerwano część dachu.

Z ruchomości lokatorów bardzo mało zdołano uratować.

Spalilo się też pięć koni dorożkarskich.

Ogółem straty są bardzo dotkliwe; suma ich na razie nie da się jeszcze obliczyć.

NOTATNIK TERMINOWY.

— W dniu jutrzejszym w III-im wydziale sądu okręgowego odbędzie się sprzedaż znanego folwarku Targówek.

— D. 10-go b. m. w biurze powiatu krasnostawskiego odbędzie się licytacja na restaurację gmachu pojezuickiego, zajmowanego przez szpital wojskowy w m. Krasnymstawie, od 1,895 rs.

— Sesja zwołania szklarzy odbędzie się w mieszkaniu starszego zwozadzenia na Krak.-Przedm. № 415 dnia 10-go b. m., o godz. 5-ej po południu.

— D. 10-go b. m., o godz. 6-iej po południu, w gmachu Towarzystwa dobroczynności odbędzie się posiedzenie wydziału ekonomiczno-administracyjnego.

— W rządzie gubernjalnym warszawskim odbywać się będą w d. 10-ym, 12-ym, 16-ym i 18-ym lipca r. b. o godz. 12-iej w południe, licytacje in minus na dostawę w r. 1889-ym drzewa, słomy, miotła, czapek, materiału na buty, sukna, płótna i różnych przyborów do mundurów i gotowych przedmiotów dla niższych stopni straży policyjnej warszawskiej.

— Do d. 10-go lipca r. b. przyjmowana będzie pierwsza połowa należności za 500-rublowe akcje nowo zatwierdzonego Towarzystwa marmurów kieleckich.

Extra muros.

W Pruszkowie i Grodzisku.

Wczorajszymi pociągami kolei wiedeńskiej wyjechało bardzo wiele osób na wycieczkę świąteczną.

Najwięcej osób zatrzymywało się w Pruszkowie i Grodzisku, chociaż znaczna liczba wysiadła również we Włochach i Brwinowie.

W parku grodziskim snuło się wielu warszawiaków i nadobnych warszawianek.

Dla przyjezdnych z Warszawy do Grodziska niespodzianką stanowił teatr, urządony w pomarańczarni parku grodziskiego.

Dawała w nim widowisko trupa p. Szymborskiego, która odegrała zlokalizowaną z niemieckiego przez L. Śliwińskiego sztukę „Nad przepaścią”.

Na widowisko zgromadziła się spora liczba widzów, przeważnie warszawiaków.

Przedstawienie teatralne, rozpoczęte o godzinie 6-iej wieczorem, zakończyło się o 9-iej, tak, iż wszyscy zdążyć mogli na pociąg.

Wieczorne pociągi powrotne były wszystkie przepełnione i przybywały do Warszawy z opóźnieniem z powodu potrzeby przybierania przed Warszawą dodatkowych wagonów.

Zabawa szkolna.

Obszerny park położony w pobliżu dworca kolejowego w Rudzie Guzowskiej był wczoraj widowiskiem niezwyklej zabawy.

Prezes zarządu Towarzystwa akcyjnego fabryk żyrdowskich, p. Dietrich, urządził festyn szkolny dla chłopców i dziewcząt, uczęszczających do 10-ju

szkół elementarnych, jakie przez niego dla dzieci robotników zostały założone i kosztem fabryki są utrzymywane.

Festyn był połączony z uroczystością zakończenia roku szkolnego.

Już o godzinie 3-iej po południu około tysiąca dzieci w towarzystwie nauczycieli i nauczycielek, przybyło parami do parku przy dźwiękach marsza, wykonanego przez doborową kapelę fabryczną.

Tu pp. Dietrich, oraz inżynier Stefan Kossuth, dyrektor fabryki, rozpoczęli kierować zabawą działwy, według z góry ułożonego programu.

Podczas gdy jedna partja zajęła huśtawki, druga tańczyła, trzecza z zawiązanymi oczyma i z kijami w rękach traflała w ustawione szeregiem garnki, czwarta należała do wysięgu w workach, inna wreszcie brała udział w rzucaniu kółka do celu.

Co pół godziny sygnał trąbki oznajmiał o zmianie zabawy i rozpoczęciu dla tej lub owej partji dzieci podwieczorku, złożonego ze szklanki kawy i kawalka strucli.

Porządek wszędzie panował wzorowy, a każda gra była konkarsem i zwycięzcy otrzymywali kordki czerwone.

Który z malców posiadał trzy wstążeczki, otrzymywał 20 kop., za dwie p. Dietrich wypłacał 15 kop., za jedną 10 kop., a wreszcie nieposiadający żadnej wstążeczki dostawali po 5 kop.

Wszystkie monety sprowadzono *ad hoc* nowe, prosto z pod stempla.

Jednocześnie uczniowie, najlepiej się uczący w ciągu roku, otrzymywali po srebrnym rublu, a kilkudziesięciu dobrych uczniów po pół rubla.

Wielka radość i wdzięczność malowała się na twarzyczkach działwy.

Na zakończenie, działwa otrzymała wieczerzę, składającą się z piwa i butersznytów, poczem znów przy dźwiękach marsza odbyła się defilada parami i ogłuszające okrzyki wiwatowe na cześć przyrządu.

Mnóstwo osób z Warszawy i okolic przyległych przyglądało się festynowi szkolnemu, a jeden z artystów-malarzy szkicował malowniczą grupę bawiącej się działwy.

Napiad i rabunek.

Kilku łotrów, uzbrojonych w drągi, napadło w noc z piątku na sobotę na dom dra Bukowskiego w Kłębowie, w pobliżu plantu kolei petersburskiej. Powiązawszy służbę, by zabezpieczyć się przed tępem, rabusie dobrali się do pokojów, gdzie poczeli gospodarować, rozbijając szafki, komody itp. meble w celu poszukiwania gotówki.

Przebudzeni hałasem letnicy, domyślając się napadu, poczęli wzywać pomocy.

Na widok nadciągających z sąsiedniego domu posiadków, rabusie wybiegli na drogę, gdzie rozpoczęła się walka.

Łotry, rzuciwszy się na służbę, poranili ją drągami, a w końcu ratowali się ucieczką.

Kilku z ludzi ciężko zostało pobitych.

Za rabusiami, którzy poczęli biedz plantem kolei petersburskiej, puszczono się w pogoń.

Złodzieje, dostawszy się przez Nową Pragę na Szułowiznę, zniknęli bez śladu.

Zuchwali łotry unieśli z Kłębowa 400 rs. w listkach likwidacyjnych, 100 rs. banknotami, 100 rs. w srebrnej monecie, kilka zegarków i inne przedmioty.

Zawiadomiona o tym zuchwałym napadzie i rabunku policja ziemska i warszawska czyni energiczne poszukiwania, celem ujęcia bandy łotrów, która ukrywa się prawdopodobnie pod miastem.

Nekrologja.

† S. p. Ksiądz Franciszek Gozdowski, regens kancelarji konsystorza jeneralnego archidiecezji warszawskiej, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. sakramentami, przeżywszy lat 40, rozstał się z tym światem dnia 8-go lipca 1888 r. Nabożeństwo żałobne odbędzie się we wtorek, to jest dnia 10-go lipca r. b., w kościele Przemienienia Pańskiego (po-kapucyjskim) przy ulicy Miodowej, o godzinie 10-iej zrana, a wyprowadzenie zwłok tegoż dnia i z tegoż kościoła o godzinie 3-iej i pół po południu na cmentarz powązkowski. Na te obrzędy zaprasza się wiernych. —2102

† S. p. Eleonora z Lubońskich Szpakowska zmarła w dniu 8-ym lipca 1888 r., przeżywszy lat 47. W smutku pozostały mąż wraz rodziną zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo odbyć się mające w dniu 10-ym lipca r. b., to jest we wtorek, o godzinie 11-iej zrana, w kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, a następnie na wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła i tegoż dnia, o godzinie 6-iej po południu, na cmentarz powązkowski. —2101—

† S. p. Karol Zawistowski, radca dworu, były pomocnik naczelnika powiatu w Skierniewicach, w dniu 23-im czerwca r. b. przeniół się do wieczności w mieście powiatowym Bielsku, przeżywszy lat 69, o czem pozostałe w głębokim smutku córki i syn zawiadamiają krewnych i znajomych. —2095—

† Dnia 10-go lipca, to jest we wtorek, jako w szóstą bolesną rocznicę śmierci ś. p. Aleksandra Bielskiego, obywa-

Z SĄDÓW.

Przez trzy dni toczyły się w sądzie okręgowym tutejszym rozprawy w sprawie trzech urzędników wydziału śledczego, oskarżonych z art. 13, 362 i 403 k. k. i oddanych pod sąd, z polecenia generał-gubernatora warszawskiego. Na ławie oskarżonych zasiadli: Gabriel Rudniew, sztabskapitan Łukasz Ciechocki, rewirowy I-XI cyrkulu policyjnego i Władysław Rajkiewicz, urzędnik kancelaryjny, zapisany jako stojkowy.

Powołane wyżej artykuły kodeksu przewidują sporządzenie przez urzędników w czasie pełnienia służby fałszywych raportów i doniesień oraz fałsz w urzędowaniu. Winni tych przestępstw podlegają karze pozbawienia wszystkich praw stanu i zesłania na osiedlenie na Syberję lub ewentualnie osadzeniu w rotach aresztanckich.

Komplet sędziów składają: prezes Iwanow, sędziowie Łukomski i Ostromow. Oskarża prokurator sądu tutejszego, Czaplin, pióro trzyma pomocnik sekretarza Nartowski. Jako obrońcy stają: adw. przys. Łopuchin (w obronie Rudniewa), adw. przys. Krzycki (w obronie Rajkiewicza).

Rozprawy toczyły się przy drzwiach zamkniętych. Wyrok ogłoszono w dniu onegdajszym przy drzwiach otwartych.

Ciechocki i Rajkiewicz za fałsz w urzędowaniu i składanie władzy kłamliwych raportów skazani zostali na rotę aresztancką: pierwszy na 3 lata i 6 miesięcy, drugi na 3 lata, Rudniew zaś na nagany bez wniesienia jej do listy stanu służby.

Dowody rzeczowe nakazano zniszczyć, akta śledcze co do różnych osób zwrócić władzom właściwym i złożyć wyrok niniejszy do zatwierdzenia Monarsze przez ministra sprawiedliwości.

Targ Witkowskiego.

W roku bieżącym położenie handlu zbożowego przedstawia się zupełnie inaczej jak zwykle. Corocznie na przednówku dowozy ziarna są ograniczone a ceny idą w górę, obecnie dostawy są mocne, ceny zaś przeważnie w niższym kierunku. W dniu dzisiejszym wystawiono na sprzedaż pszenicy na targu, po-za targiem około 1.200 korey. Sprzedaż była bardzo utrudniona. Przy usposobieniu słabym za wyborowe ziarno osiągnęto 6.15—6.30, za pszą 3. — Żyta ofiarowano około 1.400 korey. Tendencja była mocna, wyborowe ziarno kupowano po 3.75, 3.80, 3.85 do 3.90, średnie po 3.50—3.62 i pół. Dostawy owe wynosiły przeszło 500 korey, popyt dobry, gorsze gatunki sprzedawano po 2.05 i 2.10, lepsze po 2.20 i 2.30, wyborowe po 3.40. Innymi gatunkami zboża nie zajmowano się.

SPRAWOZDANIA Z TARGÓW.

Okowita. — Hamburg dnia 7-go lipca. Rynek okowity był nader spokojny w tym tygodniu; obroty były ograniczone. Pomimo bardzo małego zaofiarowania, ceny musiały się obniżyć, gdyż prawie zupełnie brakowało kupujących. Dowozy były mniej znaczne; bardzo niewiele towaru zostało do sprzedania na miejscu. Pewną część towaru zabrali fabrykanci, którzy są obecnie mniej zajęci z powodu wstrzymania chwilowego wysyłki okowity do Hiszpanji. Prawo o podatku konsumcyjnym zezwoliło obowiązywać w Hiszpanji z dniem 1-ym b. m. i trzeba jeszcze czekać na skutek, jaki ono wywoła; to właśnie jest powodem braku zleceń z Hiszpanji. Dochodzą tu wieści, że ponieważ w Hiszpanji znajduje się bardzo duży zapas okowity szwedzkiej, Towarzystwo szwedzkie zaprotestowało przeto wobec rządu hiszpańskiego przeciwko podatkowi dodatkowemu, który jest przeciwny traktatowi handlowemu pomiędzy Szwecją i Hiszpanją. Zdaje się, że rząd hiszpański zgodził się na załatwienie tej sprawy polubownie. Ceny obecnie płacone i zwykła kursu rubli, są powodem zupełnego braku zaofiarowania z Rosji i Polski. Z kraju otrzymano kilka zleceń pobraniowych na miesiąc letnie, które po cenach obecnych wykonano. Na zimowe miesiące zrobiono dotąd nie wiele interesów, skutkiem czego należy się spodziewać znacznego zaofiarowania w przyszłości, gdy już będzie można mieć jaśniejsze wyobrażenie o zbiorach. Ceny okowity płacone przez rektyfikację warszawską (Towarzystwo warszawskie oczyszczania i sprzedaży spirytusu) od dnia 15 do 22 lipca r. b.

Wiadro 100° z akcyzą Rs. 10 kop. 25.

Cukier. Na skutek wiadomości o słabszym usposobieniu rynku kijowskiego, ceny u nas za mączkę nieco się obniżyły i gdy w zeszłym tygodniu sprzedawano mączkę na stacji po rs. 2.73³/₄, w tym tygodniu kupiono 12 wagonów mączki Szreniawa i Łubna po rs. 2.71¹/₄ na stacji. Co do rafinady i kosztów tendencja spokojna, ruch do minimum ograniczony; o większych tranzakcjach nie słyszano. Zapotrzebowania do Finlandji i do Batum ciągle napływają, jednakże z powodu zupełnego wyczerpania się tak zwanych perskich główek, wykonane być nie mogą. Ceny w detalu utrzymały się bez zmiany i tak: Hermanów, Orzysz rs. 3; Leonów, Józeffów, Michałów, Czersk, Elżbietów, Sanniki polskie, Konstancja rs. 2.97¹/₂; Konstancja w małych głowach rs. 2.93³/₄; Guzów rs. 2.95. Kostki wszelkich marek rs. 3. W skrzyniach poszakiwane, jednakże ceny rs. 3 płacić nie chciano. Mączkę sprzedawano po rs. 2.71¹/₄ do 2.73³/₄ za zupełnie miłąką.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

— Prenumeratorko i przyjacielko. — Za pamięć dziękujemy. Sprawy podnieśliśmy w art. z d. 4-go b. m. i sadzimy, iż wyzerpaliliśmy w nim wszystkie argumenty w obronie ogrodu Saskiego.

— Panu H. z Marjańskiej. — Sz. pan ma zupełną słuszność, iż prasa zbyt rzadko karci tego rodzaju wybryki.

— Pani Z. R. — Bank handlowy; pobiera rs. 1 od 1,000 rs. w stosunku rocznym i 80 kop. za markę na kwiecie. Najniższa opłata bez względu na sumę rs. 1. Można składać i na pół roku. Formalności bardzo proste.

— Pani Wandzie W. — Najlepiej na Kraków. Ordynuje pomiędzy innymi dr. Zygmunt Ashkenasy. Pobyt miesięczny może kosztować około 200 zir. z kosztami kuracji.

— Panu E. A. M. w Wozniesieńsku. — Najładniejsza w Ameryce jest w Chicago.

jego, które w zasadzie już wypadło na korzyść żądań królewskich w sprawie rozwodowej, nie może wpływać kontr-deklaracja królowej, wymagana przez prawo kanoniczne. Nie ulega również żadnej wątpliwości prawo króla do żądania, aby następcą tronu wydany został w jego ręce i wychowywał się w Serbji.

Dublin 8-go lipca. (Tel. pryw. Kur. War.) — Parnell protestuje przeciw temu, że w procesie O'Donnella nie przesłuchano go w charakterze świadka i utrzymuje, że odczytane przed sądem wrzekome listy jego są apokryfami.

(Otrzymane dziś.)

Berlin 9-go lipca. (Tel. pryw. Kur. War.) — Broszura urzędowa o chorobie cesarza Fryderyka pojawi się w przeciągu bieżącego tygodnia.

Poznań 9-go lipca. (Tel. pryw. Kur. Warsz.) — Komisja kolonizacyjna nabyła majątek Lednogórę.

Paryż 9-go lipca. (Tel. pryw. Kur. W.) — Wczoraj odbył się wybór deputowanego w departamencie Rodanu. Republikanin Chepie otrzymał głosów 37,133, socjalista Vaillant 17,011, radykalista Montheilet 10,747. Potrzebnym jest wybór ścisłszy. Dwie trzecie części wyborców wstrzymało się od głosowania.

Berlin 9-go lipca. g. 2 m. 30. (T. p. K. W.) — Bilety banku ruskiego 194.90 (onegdaj 194.30). — Bilety banku ruskiego na dostawę 194.75 (onegdaj 194.50).

GIEŁDA.

Warszawa 9-go lipca.

Z Berlina otrzymaliśmy dziś szacowania 194 50 i 194.25, odpowiadające kursom 51.40 i 51.50 bez kosztów, z zaznaczeniem słabszej dążności giełdy tamtejszej. Nasze zebrańie, mocno usposobione z powodu gorszych taksacyj, przystąpiło do czynności płacąc za krótki Berlin 51.50, lecz podniosło tę cenę niebawem, gdy kilka poważnych firm zaezło kupować. Ostatecznie kurs wpłaty w Berlinie wynosił przy zamknięciu obrad 51.75, wytwarzając różnicę 25 kop. dziś na korzyść Berlina i 50 kop. na korzyść rubli przy uwzględnieniu sobotniego końcowego kursu. Dostawy oddawano dziś po 51.75 z odbiorem za trzy miesiące, po 51.90 i 51.80 z odbiorem dwumiesięcznym i do końca sierpnia r. b. do woli kupujących i po 51.25 z odbiorem jednomiesięcznym do woli sprzedającego.

W obcych walutach ruch średni.

Za krótki Berlin żądano 51.85, osiągnęto 51.50, 51.52¹/₂, 51.60, 51.72¹/₂ i 51.75.

Inne niemieckie miasta bankowe z krótkim terminem robiono po 51.30.

Londynem krótkim obracano po 10.45¹/₂, przy zaofiarowaniu 10.51.

Paryż krótki chciano zbyć po 41.75, otrzymywano 41.35.

Wiedeń krótki kapowano po 84.05, 84.10, 84.35 i 84.40, przy żądaniu 84.55.

W papierach obroty średnie, przy słabej dążności.

Kupiono kilkanaście tysięcy listów likwidacyjnych w dużych odcinkach po 89.80 i 89.75 i kilka tysięcy w małych sztukach po 89.70, przy chęci osiągnięcia 90.15 za duże i 89.70 za małe sztuki, których szukano po 89.30.

Wschodnie pożyczki ofiarowano po 100 I em. i po 99 II i III em.; oddano drobnostkę II em. po 98.62¹/₂.

Zabrano kilka pożyczek premjowych I em. po 275, oraz kilka premjówek II em. po 248; za II em. żądano w końcu giełdy 248.50.

Nabyto kilka tysięcy nowej pożyczki czteroprocentowej po 82.55, przy chęci zbycia po 82.80.

Listy zastawne ziemskie ofiarowano po 100.25 I ser. i po 99.20 cztery następne serie. Wzięto kilkanaście tysięcy I ser. po 100, oraz kilkanaście tysięcy V ser. po 99, 98.95, 98.90 i 98.85. Przy końcu posiedzenia V ser. chciano sprzedać taniej, lecz nie było odbiorców.

Listy zastawne m. Warszawy starano się ulokować po 100 I ser., 98.30 II, 97.50 III i 97.45 IV i V ser.; umieszczono kilka tysięcy II ser. po 98, kilka tysięcy III po 97.25 i kilkanaście tysięcy V po 97.05, 97.10 i 97.15.

Listów zastawnych m. Łodzi można było dostać po 95.25, 93.50 i 92.50, stosownie do serji.

Kupiono kilka tysięcy listów zastawnych m. Płocka po 100.25.

Obliży kanalizacyjne m. Warszawy 92.80 w żądaniu i 92.15 w poszukiwaniu.

Godzina 12. Z powodu cofnięcia się kupujących tendencja giełdy dla walut obcych osłabła cokolwiek; za wpłatę w Berlinie żądają 51.65.

W. O.

tela miasta Warszawy, odprawionem zostanie nabożeństwo żałobne, o godzinie 9-ej zrana, w kościele powązkowskim z konduktem do grobu, na które pozostała żona zaprasza przyjaciół i znajomych. —2099—

† Dnia 11-go lipca r. b., to jest we środę, jako w rocznicę śmierci s. p. Ignacego Szulca, nadzorca cmentarza powązkowskiego, odprawiać się będzie żałobne nabożeństwo w kościele powązkowskim, o godzinie 10-ej zrana, na które pozostała w smutku żona zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —2079—

† W dniu 10-ym lipca, to jest we wtorek, jako w drugą bolesną rocznicę śmierci s. p. Eleonory z Kulikowskich Wicherkiewicz, odbędzie się żałobne nabożeństwo o godzinie 11-ej zrana w kościele powązkowskim na które pozostały mąż wraz dziećmi zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych. —2100—

† Nabożeństwo za duszę s. p. Macieja Lejmana, zapisodawcy dla zgromadzenia warszawskich felcerów, odbędzie się w dniu 10-ym lipca, o godzinie 10-ej zrana w kościele św. Anny. —2097—

TELEGRAMY

KURJERA WARSZAWSKIEGO.

(Otrzymane wczoraj.)

Petersburg 8-go lipca. (Tel. Agencji półn.) — *Grażd.* dowiaduje się, że ministerjum spraw wewnętrznych zaleciło gubernatorom, aby jaknajspieszniej zwolali nadzwyczajne zgromadzenia ziemskie, celem wybrania reprezentantów z pośród właścicieli majątków do komitetów ochrony lasów.

Petersburg 8-go lipca. (Tel. Ag. półn.) — *Now. wr.* donosi, że reforma straży pogranicznej odłożona została na czas nieograniczony. Tymczasowo ma wejść tylko w wykonanie podział straży na brygady.

Mińsk (gub.) 8-go lipca. (Tel. Ag. półn.) — *Dziś,* o godz. 6³/₄ po południu, raczyli przybyć tutaj J. C. W. W. Ks. Włodzimierz Aleksandrowicz i J. C. W. W. Ks. Marja Pawłówna. Ich Cesarskie Wysokości witano pełnemi zapału okrzykami. Na stacji Mińsk kolei libawo-romneńskiej miasto i właścianie podali I. C. Wysokościom chleb i sól, a małżonka i córki naczelnika gubernji wręczyły J. C. W. W. Księżnej bukiety. Ze stacji kolei I. C. Wysokości udali się do soboru, gdzie pomiędzy innymi powitali ich wychowawcy gimnazjum. Z soboru I. C. Wysokości udali się na herbatę do gubernatora, przyczem raczyli wyjść na balkon i byli znów powitani okrzykami tłumu. Po herbacie Ich C. Wysokości robili przegląd wojsk, a godz. 9-ej powrócili do gubernatora na obiad. Miasto było ubrane flagami, a wieczorem uiluminowane.

Wiedeń 8-go lipca. (Tel. pryw. Kur. W.) — *Politische Correspondenz* zamieszcza list z Petersburga, który utrzymuje, że spotkanie się Monarchów Niemiec i Rossji nie wywrze żadnego wpływu na dalszą politykę tego ostatniego państwa. Rossja wytrwa niewzruszenie przy dwóch żądaniach. Niemcy pragną utrzymać swoje przymierza, Rossja swoją swobodę akcji. Prze ceniałaznaczenie zjazdu (Ag. północ.)

Wiedeń 8-go lipca. (Tel. pryw. Kur. War.) — *Pobyt* cesarza Wilhelma na dworze austriackim w jejaieni ma być dłuższym. Monarcha niemiecki uczestniczyć będzie w polowaniach cesarza Franciszka Józefa w Gödöllo.

Berlin 8-go lipca. (Tel. pryw. Kur. War.) — *Eszkadra,* która towarzyszyć będzie cesarzowi Wilhelmowi do Peterhofu, złożona, została z okrętów następujących: „Baden”, „Friedrich der Grosse”, „Bayern”, „Kaiser” i parowca awizowego „Ziethen”. Dowodzić nią będzie admirał Knoor. Jacht cesarski „Hohenzollern” stać będzie pod osobistą komendą ks. Henryka, jako kapitana korwety.

Frankfurt nad Odrą 8-go lipca. (Tel. pr. Kur. W.) — *Tutejszy* wielki jarmark zostanie urzędowo otwarty jutro, d. 9-go b. m. Wielki targ na szczebieńską zgromadził 2,000 centnarów, wartości 2 milionów marek; dowóz był większy, niż w r. z. Lepsze gatunki sprzedano natychmiast po odpowiednich cenach, kupowano też i średnie gatunki. Tylko na gorsze gatunki nie było zbyt wielu odbiorców, a niektóre partje pozostały na targu. Najwięcej kupowały fabryki angielskie i amerykańskie, lecz i niemieckie nabyły dosyć znaczne partje.

Belgrad 8-go lipca. (Tel. pr. Kur. W.) — *Członkowie* synodu zapewniają, że na orzeczenie

2074 Dr **Lebensbaum** przyjmuje chorych z wewnętrznych chorobami codziennie między 8—9 rano i 4—6 po poł. we własnym domu przy ulicy Pańskiej 92. Biednych leczy bezpłatnie.

2052 Dr **Łódzki** leczy choroby sekretne oraz niemoc w skutek takowych. Chmielna 68.

— Dr **Edward Orłowski**, przeprowadził się na Podwale nr 22; przyjmuje codziennie od 4 do 6-ej po południu. (2105)

— Dr **H. Goldman**. Choroby weneryczne i skórne. Od 9—12 i od 4—7. Królewska 20. (2096)

LECZNICA PIERWSZA. NIECAŁA 1 (dom br. Kasińskiego, I-piętro).
Ceny porady lekarskiej kop. 40. Biedni otrzymują poradę bezpłatnie, a lekarstwa z aptek kosztem Leczniczy. (1)

R. BAUERERC,

adw. przysięgły, przeniósł kancelarię na ulicę Królewską pod nr 43 (wejście od Nowozielnej 51). (737)

— Zakład pogrzebowy **Pelczyńskiego**, Nowy Świat 50, załatwia pogrzeby, ekshumacje, sprzedaje trumny, żaloby kompletne najtaniej. (1926)

— **Znana od lat 30 Fabryka kwiatów L. Karskiej**, Niecała 12, przeniesiona została na 1-sze piętro od frontu w tym samym domu. (2093)

— Kancelarja **Władysława Jurzyńskiego**, adwokata przysięgłego, przeniesiona została na ulicę Królewską nr 5. (2104)

Dr MLECZKO przeprowadził się na Erywańską nr 8. (2103)

2088 **Stanisław Goldstein**, pom. adw. przys. przeniósł kancelarię na ul. Świętojerską nr 34.

2 **Zakład leczniczy** hydropatyczno-pneumatyczny d-rów **Dobrzyckiego i Fritsche-go**. Oboźna nr 5. Leczenie ścieśnionem powietrzem, elektrycznością, masażem, kąpielami igliwiowymi, mineralnymi i parowymi, hydropatją, inhalacjami, &c.

DOBRY INTERES.

Restauracja egzystująca od lat wielu, do odstąpienia; intrata roczna do 16,000 rs., piwa samego do dwóch tysięcy antałów sprzedaje, komorne nie drogie. Wiadomość przy ulicy Karmelickiej w restauracji Mikado u właścicielki, od 4 ej po południu. (2060)

„OAZA”

Letni Salon gastronomiczny przy Handlu Win i Delikatesów oraz Cygar Hawańskich

Ant. STĘPKOWSKIEGO,

otwarty od godz. 11 rano. Jednocześnie poleca otrzymane świeżo znaczne transporta oryginalnego likieru w różnych gatunkach z wyspy Martinique w 1/4 i 1/2 butelkach. — (Telefonu nr 130. — (521)

467 **Obicia papierowe najświetniejszych deseni w różnych gatunkach po cenach przystępnych, poleca Skład fabryczny pod firmą J. FRANASZEK 15 Krakowskie-Przedmieście 15.**

732 **Maksymilian Glücksberg**, adwokat przysięgły, od 6-go lipca r. b. przeniósł kancelarię na ulicę Niecałą nr 12, oficyna poprzeczna 2-gie piętro. Przyjmuje interesantów do 10 r. i od 5—8 p. p.

5% Pożyczka Premjowa z 1864 r. Assekurację od amortyzacji przyjmuje **po kop. 90,**

KANTOR WEKSLU **KAROLA GEBICKIEGO.** Krakowskie-Przedmieście nr. 37, obok hotelu Salskiego. Ciągnięcie 1 (13) lipca 1888 r. 634

Rada Zarządzająca Towarzystwa drogi żelaznej Fabryczno-Łódzkiej

podaje do wiadomości pp. akcjonariuszów, że od dnia 4 (16) lipca r. b. począwszy, stosownie do postanowienia Ogólnego Zgromadzenia z d. 23 czerwca (5 lipca) r. b. wypłata superdywidendy za 1887 rok uskutecznić się będzie po rs. 10 kop. 50 kredytowych od sturublowej akcji rzezonego Towarzystwa, czyli rs. 105 kred. od tysiącorublowej akcji za złożeniem kuponu dywidendowego nr XXI w miejscach płatności kuponów procentowych. (736)

KORESPONDENCJA PRYWATNA.

— Imię nniezce. — Z polecenia osoby wiadomej której niema w kraju. Mam się z panią porozumieć aby zdać relację. Proszę o śpieszną odpowiedź listowną pod adresem ulicy Widok, gdyż bawię w Warszawie tylko dni kilka. (2098)

Kurs giełdy warszawskiej.

Dnia 9-go lipca 1888 r.

Weksle:	gd.	Plac.
Berlin 100 mar. z krótk. ter.	51.85	---
Londyn 1 funt ster. "	10.51	---
Paryż 100 franków " "	41.75	---
Wiedeń 100 guld. " "	84.55	---
Papier publiczny:		
5% Listy zast. z r. 1869 d. m.	100.25	---
Listy zast. m. Warsz. ser. I	100.---	---
" " " " II	98.30	---
" " " " III	97.50	---
" " " " IV	97.45	---
" " " " V	97.45	---
Listy zast. m. Łodzi serji I	95.25	---
4% Listy likwidacyjne duże mate	90.15	89.30
" " " " małe	89.70	---
Bil. Banku Ces. s I, II i III	---	---
Ros. Poż. Premjowa z r. 1864	---	---
" " " " 1866	---	---
I Pożyczka wschodnia rs. 100	100.---	---
II " " " " rs. 100	99.---	---
III " " " " rs. 100	99.---	---
4% nowa pożyczka	82.80	---
Listy wileńskie długoter.	---	---
Akcje i obligacje:		
Obligacje miasta Warszawy	92.80	92.15
Akcje dr. ż. warsz.-w. rs. 100	---	---
Akcje dr. ż. warsz.-b. rs. 100	---	---
Akcje dr. ż. warsz.-terespol.	---	---
Akcje dr. żel. fabr.-łódzkiej	---	---
Akcje Banku handl. warsz.	---	---
Akcje Banku dyskont. warsz.	---	---
Akcje warsz. Tow. ub. od ogn.	---	---
Akcje warsz. Tow. fab. cukru	---	---
Akcje Tow. f. cukru Józefów	---	---
Akcje Dobrzeł. Tow. f. cukru	---	---
Akcje Tow. Lilpop, Rau i Lew.	---	---
Akcje Tow. przedz. Zawiercie	---	---

Wartość kuponu:
(po potrąceniu podatku skarbowego).
Od Listów zast. ziemskich 5% kop. 22⁴
Od Listów zast. m. Warszawy kop. 129³
Od Listów zast. m. Łodzi kop. 89⁷
Od Listów likwidacyjnych kop. 40¹
Od Obligów m. Warszawy 113⁵

Targi NA PLACU WITKOWSKIEGO.
Dnia 9-go lipca 1888 r.

	Pud		Korzec	
	od	do	od	do
Kopiejek				
Pszenica 242 sm. I ord.	---	---	---	---
" " pstra i dobra	---	---	6	---
" " biała	---	---	---	---
" " wyborowa	---	---	615	630
Zyto wyborowe 232 funt.	---	---	375	390
" " średnie	---	---	350	362
" " wadliwe	---	---	---	---
Jęczmień 2 i 4 rzęd. 202 f.	---	---	---	---
Owies 142 f.	---	---	205	240
Gryka 202 f.	---	---	---	---
Rzepak letni	---	---	---	---
" " zimowy 212 funt.	---	---	---	---
Rzepak rapos. zim. 212 f.	---	---	---	---
Groch polny 262 funt.	---	---	---	---
Ziemiaki	---	---	---	---
Masto świeże funt	---	---	---	---
" " solone pud	---	---	---	---
Siana pud	---	---	---	---
Słomy pud	---	---	---	---
Drzewa opat. twar. s. kub.	---	---	---	---
" " miękkie	---	---	---	---

CENA OKOWITY
z dnia 4-go lipca 1888 r.
Hurt. skład. wiadro 820—825
Pojed. szynk. —
z dodatkiem 2%
78% z akcyzą po 9 1/4 kop. od %

MAGAZYN WIEDENSKI
GOTOWEJ GARDEROBY MĘSKIEJ
L. KOCH
Miodowa 2.
1127R

Wypzedaż Mebli.
Z powodu pozostałych wielu Mebli po Kaliszu, postanowilem wyprzedać takowe niżej kosztu, oraz jest parę garniturów używanych. Senatorska № 22 i róg Bielańskiej Skład Mebli w podwórzu, W. Pogodzinski dawniej Kalisz. 840

Letnie Mieszkania
bardzo tanio do wynajęcia w Cygowie pod stacją Truszc. — Wiadomość: Chłodna 36, u p. Rudzińskiego. Podwale 3 w zakładzie fryzjerskim, Jerozolimka 58 w zakładzie felczerskim. 962

KOLONJA
od Warszawy 26 wiorst, zawierająca 28 morgów, na której wysiano 18 korcy żyta, kartofli 20 i t. p., do sprzedania za 1,700 rubli, graniczy z lasem. Bliższa wiadomość: Leszno № 44, mieszkania 20. 1150R

POMARAŃCZARNIA.
Olbrzymich rozmiarów
ORKIESTRION
funkcjonuje cały dzień.
Wejście bezpłatne. 963

Pierwsza w kraju Fabryka
Stempli kauczukowych i metalowych,

Z. SUCHOWIECKI,
Warszawa, Wierzbowa 6 (Hotel Angielski), poleca różnego rodzaju Stemple, Monogramy, po cenach bardzo niskich.

Wielki medal srebrny
FARBY LAKIERY POKOSTY
polecają Zakł. przemysł. chemicz. **W. KAPIŃSKI & W. LEPPERT** w Warszawie Plac Bankowy. Cenniki franco i gratis.

Kąpiele Morskie BLANKENBERGHE
(BELGJA)

Sezon rozpoczął się d. 1-go Czerwca. Pierwsze uzdrowisko Europejskie, w którym brzeg morski oświetlony elektrycznością. Piasek nadmorski bez kamieni. Położenie higieniczne w wysokim stopniu. Usługa kąpielowa pozostaje pod kontrolą Administracji gminnej, nie zaniedbującej niczego dla wygody publiczności.
Nowe Kasyno urządzone z komfortem, otwarte zostało w zeszłym sezonie.
Orkiestra z 75-u artystów złożona, pod dyrekcją p. Fritza Sennewald.
Gmach Kasyna zawiera pomiędzy innymi piękną salę koncertową, mieszczącą 4,000 osób, wspaniałą salę balową, ozdobne foyer z rotundą dla dam, dwie piękne sale bilardowe, jedna do palenia, liczne salony do czytania itd.
Codziennie koncerta i bale. Miasto posiada teatr.
Tramwaj parowy, kolej żelazna i Cornich przez Blankenberghe do Ostendy.
Blankenberghe położony przy zbiciu głównych linii dróg żelaznych, 25 podług odchodzi ztąd codziennie. Biuro pocztowe i telegraficzne. Statki parowe do wycieczek po morzu. 1137R

WARSZAWSKA TRZYKLASOWA SZKOŁA MIEJSKA
podaje do publicznej wiadomości, że prosi o przyjęcie uczniów do szkoły, składac można codziennie w godzinach przedpołudniowych od 10-ej do 12-ej, w miejscowej kancelarji (Złota 34).
Do prosby dołącząc potrzeba następujących dowodów: metrykę, świadectwo pochodzenia i szczenięcej espy.
Wstępne egzamina zaczną się 7 (19) Sierpnia r. b. 1165R

Świeżo opuszcila prasę broszurka pod tytułem: **„Koń za półtora złotego jeszcze litkup do tego”,** napisał **Fr. Walczakiewicz.** Cena kop. 10 i 5.
PP. Handlującym stosowny rabat.
Do nabycia u autora, **ZŁOTA № 40,** oraz w księgarniach PP.: Gebethnera i Wolffa, Sennewalda, Areta, Paprocnego, Prószyńskiego, Orgeibranda, Kolińskiego, Cennerszwera i innych. 1022

Złoty Medal 1885 r. ogniotrwałe
KASSY Roberta Bahtego, Nowy Świat № 34. **SPECJALNA FABRYKA** nagrodzona Medalami na wystawach Europejskich i Amerykańskich. Wyrób pierwszorzędnny. — Ceny niskie, znaczny wybór. — Denniaki z rysunkami wysyłają się bezpłatnie. 334B

КОПАХОН
APTEKA **K. LEROWSKIEGO**
133 Marszałkowska 133
Z pozwolenia Departamentu Medycznego wyrabia **КОПАХОН** niezawodny przeciw **Rzerzaczce**
Cena Rs. 1.
КОПАХОН
930R

Korzystny interes.
Zaraz do odstąpienia **WYNAJEM** Karret i Powozów egzystujący od lat kilkadziesiąt, uprzęże i liberja nowe, konie dekorowe. Nowy Świat № 59. 927

Fabryka Tow. „LAFERME” w Petersburgu,
prosi spróbować

Doskonałe Papierosy

NIESKLEJANE:

Zefir (mocne)	10 szt.	10 kop.
SALONOWE (średnie aromatyczne)	10 szt.	10 kop.
Ksanti	10 szt.	7 kop.
Imperial	10 szt.	6 kop.

Dostać można we wszystkich składach i dystrybucjach.
Skład fabryczny Marszałkowska 148. 1026R

T. STANISŁAWSKI,
gmach Teatru, róg Nowo-Senatorskiej,

WYBORNĄ HERBATĄ
i wielki Skład Samowarów.

CENY NIZKIE. 994R

Przetwory fermentowane z mleka krowiego

KUMYS i KEFIR
D-ra Przysiańskiego,

Kontrola i ocena chemiczna produkcji, powierzona została P. Milicerowi Magistr. Nauk Przyrod.

Warunki wyrobu:

Mleko z krów zdrowych, karmionych odpowiednio świeżą paszą na wsi.
Mleko oczyszczone i wolne od tłuszczu za pomocą centrifugi. Sterylizowane dla zniszczenia chorobotwórczych drobnoustrojów i ułatwienia peptonizacji.
Grzybki fermentacyjne jako zaczyn dla przeprowadzenia fermentacji mlecznej i alkoholowej, lascecznik kwasu mlecznego i kornówki drożdżowe.
Zakład wyrabia zimą i latem kumys i kefir w następujących gatunkach:
Kumys zwyczajny świeży № 1, trzydniowy średni № 2 i dla amatorów stary.
Kefir zwyczajny (odtłuszczony) świeży № 1 i trzydniowy № 2, jako środek odżywczy częściami swemi składowemi, odpowiadający wszelkim wskazaniom.
Niezależnie od powyższych gatunków typowych, stale produkowanych, przygotowują się Kumysy i Kefiry z dodatkiem środków leczniczych, jak np. żelaziste, wapienne i t. p., na ządanie i według wskazań lekarzy, jak również Kefir nieodtłuszczony i Kefir z mleka sterylizowanego.
Ważenie chorych używających Kumysu i Kefiru bezpłatne.
Sprzedaż Kumysu i Kefiru latem w Ogrodzie Saskim, w altanie właściciela zakładu, zimą w zakładzie, Krolewska № 23.
1087R Lekarz A. PRZYSIAŃSKI, właściciel zakładu.

WYPRZEDAŻ
KAPELUSZY SŁOMKOWYCH

fasonów nowych tegorocznych, trwać będzie tylko od Wtorku dnia 10-go do Soboty dnia 14-go Lipca 1888 roku,
w Wiedeńskiej fabryce,
Marszałkowska 141 Zielna 36
CENY NIZEJ KOSZTU. 1176R

Magistrat miasta Warszawy.

Dnia 18 (30) Lipca r. b., o godzinie 12-iej w południe, odbędzie się w sali licytacyjnej Magistratu miasta Warszawy licytacja in minus, przez opieczętowane deklaracje, na dostawę w r. 1889-ym dla Warszawskiej Straży Ogniowej:

1) Płótna flamandzkiego lepszego gatunku, 760 arszynów, od 31 kop. za arszyn.
2) Płótna koszulowego 4,783 arszyny, od 25 kop. za arszyn.
3) Płótna czarnego, kraszeniny, 2,168 arszynów, od 18 kop. za arszyn.
4) Płótna podszewkowego 9,330 arszynów, od 15 kop. za arszyn.
5) Płótna flamandzkiego niższego gatunku 2,184 arszynów, od 18 kop. za arszyn.

Warunki licytacyjne i próby, mogą być przejrane w Wydziale Administracyjnym Magistratu, szczegółowe zaś ogłoszenie o licytacji, jakoteż wzór do deklaracji wydrukowane zostały w Dzienniku Warszawskim i w Gazecie Policyjnej. 1153r

Nauka i wychowanie.

Adres biura nauczycielskiego Załęskiej, Mazowiecka 16, rekomenduje nauczycieli, nauczycielki, bony. 591

Buchalterji wyucza gruntownie, z upoważnienia władzy naukowej, Dawison. Współ- 12296

Buchalterję podwójną, w języku ruskim, polskim lub niemieckim, wyklada Dawison. Ulica Dzielna 27. 1503

Lekcje języka niemieckiego i literatury w wykładzie niemieckim, polskim lub ruskim udziela nauczyciel rządowy. Łaskawe oferty w Kur. Wars. pod literami W. L. 20. 13375

Magistrat miasta Warszawy.

Dnia 18 (30) Lipca r. b., o godzinie 11-iej przed połud., odbędzie się w sali licytacyjnej Magistratu miasta Warszawy licytacja in minus, przez opieczętowane deklaracje, na reperację Czatowni 3-iej Części Straży Ogniowej,
od summy anszlagowej 515 rubli 87 kop.

Warunki licytacyjne i anszlag, mogą być przejrane w Wydziale Administracyjnym Magistratu, szczegółowe zaś ogłoszenie o licytacji, jako też wzór do deklaracji, wydrukowane zostały w Dzienniku Warszawskim i w Gazecie Policyjnej. 1154r

Dra LENGIELA
BALSAM BRZOSOWY,
analizowany i uznany przez Władze Lekarskie w Petersburgu i Moskwie.

Sam sok drzewny, otrzymany z brzozy, przez wywiercenie pnia tejże, od najdawniejszych lat jest jaknajdoskonalszym środkiem upiększenia twarzy; przerobiony zaś według przepisów wynalazcy, wywiera skutki prawdziwie zadziwiające. Pociąga się nim wieczorem twarz lub inne miejsca skóry, nazajutrz już naskórek się wygładza, przez co pleć staje się nadzwyczaj białą i delikatną.—Balsam ten wyrównywa zmarszczki na twarzy, oraz znaki ospowe, nadając jej kolor młodości, skórze nadaje białość, delikatność i świeżość, usuwa w krótkim czasie piegi, plamy wątrobiane, czerwoność nosa, węgry i inne nieczystości skóry.—Cena słoika wraz z przepisem rs. 1 kop. 65.—Dra Fr. Lengiel'a Mydło Benzoesowe, sztuka kop. 50 i 35.—Opko-Pomada (lepsza od Cold-Creamu) rs. 1.—Do nabycia we wszystkich perfumeryjach, składach aptecznych i zakładach fryzjerskich, w Warszawie u pp. Lud. Spiess i Syn, A. Lipinka i Jana Kalinowskiego; skład główny dla całej Rosji u W. Auricha w Petersburgu, Stremianaja 4. 6R

Znany od lat 25-ciu

HANDEL WYROBÓW CHEMICZNYCH
oraz towarów foaletowych i galanteryjnych

W. DZISIEWSKIEGO,
przeniesiony został

z ulicy Marszałkowskiej na ulicę Senatorską № 28, dom p. Kaftala, WPROST KOŚCIOŁA PO-REFORMACKIEGO. 844

Ważne dla Właścicieli domów.
Skład fabryczny pod firmą

J. FRANAŚZEK,
na bieżący kwartał przygotował znaczny zapas Obić Papierowych, w cenie: 12, 15, 18, 20, 25 i 30 kop.
15. KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE 15. 1156R

Wyprzedaż Obić Papierowych
w Sklepie pod „Merkurym,”
przy ulicy Senatorskiej, obok kościoła S-go Antoniego.

Z powodu zupełnego zwinienia interesu, wyprzedaż trwać będzie przez przeciąg miesięcy letnich, po cenach dotychczas niepraktykowane niskich t. j. niżej cen fabrycznych. 1088r

29. Senatorska 29. „Merkury.”

DO LONDYNU

jedzie się najszybciej i najlepiej przez **VLISSINGEN** (Holandja) **QUEENBORO**. Po tej drodze kursują największe parowce

DWA RAZY DZIENNIE.

Sprzedaż biletów (direct) i ekspedycja bagaży wprost z Petersburga i wszystkich większych stacyj Niemiec.

Wyjazd z Berlina wagonem bezpośrednim o godzinie 7.45 rano i o godzinie 9.41 wieczór.

Blizszych szczegółów udziela **Towarzystwo Żeglugi Parowej „Zeeland”** w Vlissingen, oraz agenci tegoż.

J. W. Macdonald, Nowogrodzka 23 w Warszawie.
P. Praschil, Marinskaja Słobodka, Krywyj Pereulok w Moskwie. 976R

Nauka rękodziel dla kobiet J. Swinarskiej, Marszałkowska 123. Zaczynają się kursa krawieczyzny, strojów, krawatów, haftu, koronek, dzetów. 11235

Nauczyciel ze świadectwem najmniej nauczyciela domowego, potrzebny na prowadzenie do szkoły 4-klasowej. Wiadomość w księgarni B. Szczepankiewicza w Kaliszu. 1536

Nauczycielka w podeszłym wieku, z mową i francuskim językiem potrzebna jest do dziewczynki i zajęcia się gospodarstwem, w miasteczku. Oferty adresować: Z. Ch. Rychwał poste-restante. 13346

Nauczyciel gimnazjum J. Page udziela zbiorowe lekcje francuskiego. Hortensja 7. 12473

